Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (druhá komora)

z 20. decembra 2017 *

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Priestor slobody, bezpečnosti a spravodlivosti – Súdna spolupráca v občianskych veciach – Súdna právomoc, uznávanie a výkon rozsudkov v občianskych a obchodných veciach – Lugánsky dohovor II – Prekážka začatej veci – Pojem ‚súd' – Zmierovací orgán podľa švajčiarskeho práva poverený zmierovacím konaním, ktoré predchádza akémukoľvek konaniu vo veci"

Vo veci C-467/16,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Amtsgericht Stuttgart (Okresný súd Stuttgart, Nemecko) z 8. augusta 2016 a doručený Súdnemu dvoru 22. augusta 2016, ktorý súvisí s konaním:

Brigitte Schlömp

proti

Landratsamt Schwäbisch Hall,

SÚDNY DVOR (druhá komora),

v zložení: predseda druhej komory M. Ilešič, sudcovia A. Rosas, C. Toader (spravodajkyňa), A. Prechal a E. Jarašiūnas,

generálny advokát: M. Szpunar,

tajomník: M. Aleksejev, referent,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 5. júla 2017,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

– Brigitte Schlömp, v zastúpení: D. Adam, Rechtsanwalt,

– Landratsamt Schwäbisch Hall, v zastúpení: D. Vollmer, Rechtsanwalt,

– švajčiarska vláda, v zastúpení: M. Schöll a R. Rodriguez, splnomocnení zástupcovia,

– Európska komisia, v zastúpení: M. Wilderspin, M. Heller, splnomocnení zástupcovia,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 18. októbra 2017,

* Jazyk konania: nemčina.

vyhlásil tento

Rozsudok

1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článkov 27 a 30 Dohovoru o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach, podpísaného 30. októbra 2007, ktorého uzavretie bolo schválené v mene Spoločenstva rozhodnutím Rady 2009/430/ES z 27. novembra 2008 (Ú. v. EÚ L 147, 2009, s. 1, ďalej len „Lugánsky dohovor II“).

2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi pani Brigitte Schlömpovou a Landratsamt Schwäbisch Hall (Správny orgán okresu Schwäbisch Hall, Nemecko, ďalej len „správny orgán“) vo veci záporného určovacieho návrhu pani Schlömpovej týkajúceho sa vyživovacej povinnosti (ďalej len „záporný určovací návrh“).

Právny rámec

Lugánsky dohovor II

3 Hlava II Lugánskeho dohovoru II, nazvaná „Právomoc“, obsahuje v oddiele 2 s názvom „Osobitná právomoc“ článok 5 ods. 2, podľa ktorého:

„Osobu s bydliskom na území štátu viazaného týmto dohovorom možno žalovať v druhom štáte viazanom týmto dohovorom:

…

2. vo veciach výživného:
   a) na súdoch podľa bydliska alebo obvyklého pobytu osoby oprávnenej na výživné…“

4 Oddiel 9, nazvaný „Prekážka začatej veci – súvisiace veci“, hlavy II tohto dohovoru obsahuje jeho články 27 až 30. Podľa článku 27 uvedeného dohovoru:

„1. Ak sa vedú konania v tej istej veci a medzi tými istými účastníkmi na súdoch rôznych štátov viazaných týmto dohovorom, každý súd, ktorý nezačal konať ako prvý, aj bez návrhu preruší konanie, až kým sa nepotvrdí právomoc súdu, ktorý ako prvý začal konať.

2. Ak sa potvrdí právomoc súdu, ktorý ako prvý začal konať, každý iný súd odmietne vykonávať svoju právomoc v prospech tohto súdu.“

5 Článok 30 toho istého dohovoru stanovuje:

„Na účely tohto oddielu sa konanie na súde považuje za začaté:

1. momentom podania písomnosti, ktorou sa začína konanie, alebo rovnocennej písomnosti na súde za predpokladu, že žalobca neopomenul následne prijať kroky, ktoré musel prijať, aby zabezpečil doručenie žalovanému, alebo

2. ak sa písomnosť musí doručiť pred jej podaním na súde, momentom jej prevzatia orgánom povereným doručovaním za predpokladu, že žalobca neopomenul následne prijať kroky, ktoré musel prijať, aby zabezpečil podanie písomnosti na súde.“

6 Hlava V s názvom „Všeobecné ustanovenia“ Lugánskeho dohovoru II obsahuje najmä článok 62 tohto dohovoru, ktorý stanovuje:

„Na účely tohto dohovoru sa pod výrazom ‚súd‘ rozumejú všetky orgány, ktorým štát viazaný týmto dohovorom priznáva právomoc vo veciach, ktoré patria do pôsobnosti tohto dohovoru.“

7 Článok 64 tohto dohovoru nachádzajúci sa v hlave VII Lugánskeho dohovoru II, nazvanej „Vzťah k nariadeniu Rady (ES) č. 44/2001 a k iným právnym nástrojom“, stanovuje:

„1. Tento dohovor nemá vplyv na uplatňovanie zo strany členských štátov Európskeho spoločenstva nariadenia Rady (ES) č. 44/2001 [z 22. decembra 2000 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach (Ú. v. ES, L 12, 2001, s. 1; Mim vyd. 19/004, s. 42)] v znení zmien a doplnkov, Dohovoru o právomoci a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach, podpísaného v Bruseli 27. septembra 1968 a Protokolu o výklade tohto dohovoru Súdnym dvorom Európskych spoločenstiev, podpísaného v Luxemburgu 3. júna 1971, v znení dohovorov, ktorými nové členské štáty Európskych spoločenstiev pristúpili k uvedenému dohovoru a protokolu, a Dohody medzi Európskym spoločenstvom a Dánskym kráľovstvom o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach, podpísanej v Bruseli 19. októbra 2005.

2. Tento dohovor sa však vždy uplatní:

a) vo veciach právomoci, ak má žalovaný bydlisko na území štátu, kde sa uplatňuje tento dohovor, ale neuplatňuje sa žiadny z právnych nástrojov uvedených v odseku 1 tohto článku, alebo ak súdy tohto štátu majú právomoc podľa článku 22 alebo článku 23 tohto dohovoru;

b) pri prekážke začatého konania alebo súvisiacich veciach podľa článku 27 a článku 28, ak konania začali v štáte, kde sa uplatňuje dohovor, ale neuplatňuje sa žiadny z právnych nástrojov uvedených v odseku 1 tohto článku, a v štáte, kde sa uplatňuje aj tento dohovor, aj niektorý z právnych nástrojov uvedených v odseku 1 tohto článku;

…“

Právna úprava Únie

Nariadenie č. 44/2001

8 Oddiel 9, nazvaný „Prekážka začatej veci – súvisiace veci“, kapitoly II nariadenia č. 44/2001 obsahuje články 27 až 30 tohto nariadenia. Podľa článku 27 uvedeného nariadenia:

„1. Ak sa vedú konania v tej istej veci a medzi rovnakými účastníkmi na súdoch rôznych členských štátov, každý súd, ktorý nezačal konať ako prvý, aj bez návrhu preruší konanie, až kým sa nepotvrdí právomoc súdu, ktorý ako prvý začal konať.

2. Ak sa potvrdí právomoc súdu, ktorý ako prvý začal konať, každý iný súd odmietne vykonávať svoju právomoc v prospech tohto súdu.“

9 Podľa článku 30 toho istého nariadenia:

„Na účely tohto oddielu sa konanie na súde považuje za začaté:

1. momentom podania písomnosti, ktorou sa začína konanie, alebo rovnocennej písomnosti na súde za predpokladu, že žalobca neopomenul následne prijať kroky, ktoré musel prijať, aby zabezpečil doručenie žalovanému, alebo

2. ak sa písomnosť musí doručiť pred podaním na súd, momentom jej prevzatia orgánom povereným doručovaním za predpokladu, že žalobca neopomenul následne prijať kroky, ktoré musel prijať, aby zabezpečil podanie písomnosti na súde.“

Nariadenie (EÚ) č. 1215/2012

10 Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1215/2012 z 12. decembra 2012 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach (Ú. v. EÚ L 351, 2012, s. 1), ktoré zrušilo nariadenie č. 44/2001, sa s výnimkou niektorých ustanovení uplatňuje od 10. januára 2015.

11 Článok 29 ods. 1 a 2 a článok 32 tohto nariadenia v podstate preberajú ustanovenia článkov 27 a 30 nariadenia č. 44/2001.

Nariadenie (ES) č. 4/2009

12 Podľa článku 3 nariadenia Rady (ES) č. 4/2009 z 18. decembra 2008 o právomoci, rozhodnom práve, uznávaní a výkone rozhodnutí a o spolupráci vo veciach vyživovacej povinnosti (Ú. v. EÚ L 7, 2009, s. 1):

„V členských štátoch je právomoc vo veciach vyživovacej povinnosti daná:

a) súdu podľa miesta obvyklého pobytu odporcu, alebo

b) súdu podľa miesta obvyklého pobytu oprávneného, alebo

…“

13 Podľa článku 68 ods. 1 tohto nariadenia:

„S výhradou článku 75 ods. 2 toto nariadenie mení nariadenie (ES) č. 44/2001 a nahrádza ustanovenia uvedeného nariadenia, ktoré sa uplatňujú vo veciach vyživovacej povinnosti.“

Švajčiarske právo

Občiansky súdny poriadok

14 Občiansky súdny poriadok (ďalej len „OSP“) v § 62 nazvanom „Vznik prekážky začatej veci“, ktorý sa nachádza v časti 1 hlave 4 tohto poriadku nazvanej „Prekážka začatej veci a účinky späťvzatia žaloby“.

„1. Konanie sa začína podaním návrhu na zmier, žaloby, návrhu alebo spoločného návrhu na rozvod.

…“

15 Zmierovacie konanie je upravené v § 197 až 212 hlavy 1 časti 2 OSP. Podľa § 197 OSP nazvaného „Zásada“:

„Konaniu vo veci samej musí predchádzať pokus o zmier na zmierovacom orgáne.“

16 § 198 OSP vymenúva výnimky, na základe ktorých sa zmierovacie konanie neuskutoční.

17 Kapitola 2, nazvaná „Zmierovacie konanie“, ktorá sa nachádza v hlave 1 časti 2 OSP, zahŕňa § 202 až 207. § 202 OSP, nazvaný „Začatie konania“, stanovuje:

„1. Konanie sa začína podaním návrhu na zmier. …

2. Návrh na zmier obsahuje označenie protistrany, návrhy a opis predmetu sporu.

3. Zmierovací orgán čo najskôr doručí návrh protistrane a súčasne predvolá účastníkov konania na pojednávanie.

…“

18 Kapitola 3, nazvaná „Zmier a povolenie na podanie žaloby“, ktorá sa nachádza v hlave 1 časti 2 OSP, zahŕňa § 208 a 209. Podľa § 208 OSP s názvom „Zmier“:

„1. Ak je pokus o zmier úspešný, zmierovací orgán potvrdí urovnanie sporu zmierom, akceptovanie alebo bezpodmienečné späťvzatie žaloby v zápisnici, ktorá sa predloží účastníkom konania na podpis. Každému účastníkovi konania sa odovzdá jedna kópia zápisnice.

2. Urovnanie sporu zmierom, akceptovanie alebo späťvzatie žaloby majú účinky právoplatného rozhodnutia.“

19 Podľa § 209 OSP nazvaného „Povolenie na podanie žaloby“:

„1. Ak nedôjde k dohode, zmierovací orgán túto skutočnosť vezme na vedomie a vydá povolenie na podanie:

…

b. žaloby žalobcovi…

…

3. Žalobca môže podať žalobu na súde v lehote troch mesiacov od vydania povolenia na podanie žaloby.

…“

20 Pod názvom „Návrh rozsudku a rozhodnutie“ kapitola 4 hlavy 1 časti 2 OSP zahŕňa § 210 až 212. § 210 OSP, nazvaný „Návrh rozsudku“, stanovuje:

„1. Zmierovací orgán môže predložiť účastníkom konania návrh rozsudku.

…

c. v iných majetkových sporoch, ktorých hodnota nepresahuje 5 000 [švajčiarskych] frankov [(CHF) (približne 4 350 eur)].

…“

21 § 211 OSP s názvom „Účinky“ stanovuje:

„1. Návrh rozsudku sa považuje za akceptovaný a nadobudne účinky právoplatného rozsudku, ak proti nemu nepodá námietky žiadny z účastníkov konania v lehote 20 dní odo dňa, keď bol písomne oznámený účastníkom konania. Námietky nemusia byť odôvodnené.

2. Po doručení námietok vydá zmierovací orgán povolenie na podanie:

…“

22 Podľa § 212 OSP, nazvaného „Rozhodnutie“, „zmierovací orgán môže na základe návrhu žalobcu rozhodnúť vo veci v majetkových sporoch, ktorých sporná hodnota nepresahuje 2 000 [CHF (približne 1 740 eur)]“ a „konanie prebieha ústne.“

Spolkový zákon o medzinárodnom práve súkromnom

23 Spolkový zákon o medzinárodnom práve súkromnom v znení uplatniteľnom na spor vo veci samej vo svojom § 9 nazvanom „Prekážka začatej veci“, ktorý sa nachádza v oddiele 2 nazvanom „Právomoc“, stanovuje:

„1. Ak už prebieha konanie s rovnakým predmetom a medzi tými istými účastníkmi konania v cudzine, švajčiarsky súd preruší konanie, ak možno predpokladať, že cudzí súd vydá v primeranej lehote rozhodnutie, ktoré môže byť vo Švajčiarsku uznané.

2. Na určenie, kedy bolo konanie začaté vo Švajčiarsku, je rozhodujúci dátum prvého podania nevyhnutého na začatie konania. Postačuje aj predvolanie na zmierovacie konanie.

3. Švajčiarsky súd odmietne svoju právomoc konať, keď sa mu predloží cudzie rozhodnutie, ktoré môže byť uznané vo Švajčiarsku.“

Spor vo veci samej a prejudiciálna otázka

24 Pani Brigitte Schlömpová, s bydliskom vo Švajčiarsku, je dcérou pani H. S., ktorá je vzhľadom na svoj zdravotný stav umiestnená v hospici v Nemecku a poberá doplnkové dávky sociálnej pomoci vyplácané správnym orgánom.

25 Podľa nemeckého práva sú dávky schválené orgánmi verejnej moci prevedené na zariadenie poskytujúce sociálnu pomoc, ktoré si ich môže uplatniť formou regresného návrhu voči deťom prijímateľa, ktoré sú na to z platobného hľadiska dostatočne spôsobilé.

26 Dňa 16. októbra 2015 podal správny orgán návrh na zmier na Friedensrichteramt des Kreises Reiat, Kanton Schaffhausen (zmierovací sudca, okres Reiat, kantón Schaffhausen, Švajčiarsko), konajúci ako zmierovací orgán, a domáhal sa od pani Schlömpovej zaplatenia minimálnej sumy 5 000 eur s výhradou možnosti zmeniť túto sumu po oznámení požadovaných informácií od tejto osoby.

27 Keďže pokus o zmier bol neúspešný, Friedensrichteramt des Kreises Reiat (zmierovací sudca, okres Reiat) vydal 25. januára 2016 „povolenie na podanie žaloby“, ktoré bolo správnemu orgánu doručené 26. januára 2016.

28 Dňa 11. mája 2016 podal správny orgán na Kantonsgericht Schaffhausen (Kantonálny súd Schaffhausen, Švajčiarsko) proti pani Schlömpovej žalobu o zaplatenie minimálnej sumy uvedenej v bode 26 tohto rozsudku z titulu výživného, s výhradou zvýšenia tejto sumy v závislosti od prípadných dodatočných informácií týkajúcich sa platobnej spôsobilosti tejto osoby.

29 Po podaní návrhu na zmier, ale pred začatím konania na Kantonsgericht Schaffhausen (Kantonálny súd Schaffhausen), podala pani Schlömpová na základe článku 3 písm. a) alebo b) nariadenia č. 4/2009 na Amtsgericht (Familiengericht) Schwäbisch Hall [Okresný súd (Rodinný súd) Schwäbisch Hall, Nemecko] záporný určovací návrh, a to písomným podaním z 19. februára 2016 doručeným tomuto súdu 22. februára 2016.

30 Rozhodnutím zo 7. marca 2016 tento súd konštatoval, že nie je územne príslušný konať vo veci a postúpil vec na vnútroštátny súd Amtsgericht Stuttgart (Okresný súd Stuttgart, Nemecko), na ktorom sa konanie začalo 21. marca 2016.

31 Po doručení záporného určovacieho návrhu 26. apríla 2016 správnemu orgánu posledný uvedený vzniesol 17. mája 2016 námietku prekážky začatej veci, keďže vo Švajčiarsku už prebiehalo konanie a vnútroštátny súd by mal podľa článku 27 ods. 1 Lugánskeho dohovoru II konanie prerušiť. Pani Schlömpová navrhla námietku zamietnuť vzhľadom na skutočnosť, že zmierovací orgán nie je „súdom“, a preto neboli ustanovenia článku 27 ods. 1 Lugánskeho dohovoru II uplatniteľné.

32 Vnútroštátny súd, ktorý poukazuje na judikatúru Súdneho dvora, najmä rozsudky z 8. decembra 1987, Gubisch Maschinenfabrik (144/86, EU:C:1987:528), a zo 6. decembra 1994, Tatry (C-406/92, EU:C:1994:400), sa domnieva, že žaloba o zaplatenie spojená so žiadosťou o informácie, podaná vo Švajčiarsku správnym orgánom, ako aj záporný určovací návrh podaný v Nemecku, majú všetky pôvod v otázke, či pani Schlömpová dlhuje výživné na základe zákonnej subrogácie.

33 Vnútroštátny súd konštatuje, že z ustanovení OSP, najmä z jeho článku 62 ods. 1 v spojení s jeho článkom 202 ods. 1, vyplýva, že vo švajčiarskom práve s výhradou niekoľkých výnimiek, ktoré v predmetnej veci nie sú uplatniteľné, sa konanie nevyhnutne začína podaním návrhu na zmier. V dôsledku toho tento súd zastáva názor, že zmierovacie konanie a neskoršie súdne konanie predstavujú jedno a to isté konanie.

34 Vnútroštátny súd sa však pýta, či zmierovací orgán, na ktorý je podaný návrh na zmier, možno považovať za „súd“ v zmysle článkov 27 a 30 Lugánskeho dohovoru II.

35 Za týchto okolností Amtsgericht Stuttgart (Okresný súd Stuttgart) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru nasledujúcu prejudiciálnu otázku:

„Patrí aj zmierovací orgán podľa švajčiarskeho práva pod pojem ‚súd‘ v zmysle článkov 27 a 30 Lugánskeho dohovoru [II]?“

O prejudiciálnej otázke

36 Vnútroštátny súd sa svojou otázkou v podstate pýta, či sa majú články 27 a 30 Lugánskeho dohovoru II vykladať v tom zmysle, že v prípade prekážky začatej veci predstavuje dátum, ku ktorému je začaté povinné zmierovacie konanie pred zmierovacím orgánom podľa švajčiarskeho práva dátum, ku ktorému sa konanie na „súde“ považuje za začaté.

Uplatniteľnosť Lugánskeho dohovoru II

37 Lugánsky dohovor II nadobudol účinnosť medzi Európskou úniou a Švajčiarskou konfederáciou 1. januára 2011 (Ú. v. EÚ L 138, 2011, s. 1). V súlade s článkom 5 ods. 2 tohto dohovoru spory v oblasti vyživovacej povinnosti v zásade patria do jeho pôsobnosti.

38 Na úvod treba preskúmať, či sa vo svetle článku 64 Lugánskeho dohovoru II, ktorý upravuje vzťah tohto dohovoru k nariadeniu č. 44/2001, môže Lugánsky dohovor II uplatniť na spor vo veci samej.

39 Podľa článku 64 ods. 1 Lugánskeho dohovoru II tento dohovor najmä nemá vplyv na uplatňovanie nariadenia č. 44/2001 v znení zmien a doplnkov zo strany členských štátov. Ako však vyplýva z článku 64 ods. 2 písm. b) tohto dohovoru, tento dohovor sa uplatňuje v každom prípade pri prekážke začatého konania, ak konania začali v štáte, kde sa uplatňuje dohovor, ale neuplatňuje sa žiadny z právnych nástrojov uvedených v odseku 1 toho istého článku 64 – ako je Švajčiarska konfederácia –, a v štáte, kde sa uplatňuje aj tento dohovor, aj niektorý z právnych nástrojov uvedených v tomto odseku 1 – ako je Spolková republika Nemecko.

40 Nariadenie č. 44/2001 bolo zrušené nariadením č. 1215/2012, pričom toto posledné uvedené nariadenie je s výnimkou niektorých ustanovení uplatniteľné od 10. januára 2015.

41 Ako vyplýva z článku 68 ods. 1 nariadenia č. 4/2009, toto nariadenie mení nariadenie č. 44/2001 a nahrádza ustanovenia uvedeného nariadenia, ktoré sa uplatňujú vo veciach vyživovacej povinnosti. S výhradou prechodných ustanovení nariadenia č. 4/2009 by členské štáty mali vo veciach vyživovacej povinnosti uplatňovať ustanovenia tohto nariadenia o právomoci, uznávaní, vykonateľnosti a výkone rozhodnutí a o právnej pomoci namiesto ustanovení nariadenia č. 44/2001. Medzi ustanoveniami nariadenia č. 4/2009 o právomoci sa nachádza jeho článok 3 písm. a).

42 Keďže článok 64 ods. 1 Lugánskeho dohovoru II odkazuje na akúkoľvek zmenu nariadenia č. 44/2001, tento odkaz treba chápať ako zahŕňajúci nariadenia č. 4/2009 a 1215/2012.

43 V dôsledku toho v súlade s článkom 64 ods. 2 Lugánskeho dohovoru II sa tento dohovor uplatňuje na spor vo veci samej.

O veci samej

44 Ako vyplýva zo znenia článku 27 ods. 1 Lugánskeho dohovoru II, o prekážku začatej veci ide vtedy, ak sa vedú konania vo veci s rovnakým predmetom aj dôvodom a medzi rovnakými účastníkmi na súdoch rôznych štátov.

45 Článok 30 Lugánskeho dohovoru II definuje dátum, kedy sa konanie na súde považuje za začaté na účely uplatnenia oddielu 9 hlavy II tohto dohovoru, a to buď ako moment podania písomnosti, ktorou sa začína konanie, alebo rovnocennej písomnosti na súde za predpokladu, že žalobca neopomenul následne uskutočniť úkony, ktoré musel uskutočniť, aby zabezpečil doručenie žalovanému, alebo ak sa písomnosť musí doručiť pred podaním na súd, momentom jej prevzatia orgánom povereným doručovaním za predpokladu, že žalobca neopomenul následne uskutočniť úkony, ktoré musel uskutočniť, aby zabezpečil podanie písomnosti na súde.

46 Najskôr treba uviesť, že tieto ustanovenia Lugánskeho dohovoru II majú takmer rovnaké znenie ako zodpovedajúce články nariadení č. 44/2001 a 1215/2012.

47 Ako tiež uviedol generálny advokát v bode 27 svojich návrhov, cieľ jednotného výkladu rovnocenných ustanovení Lugánskeho dohovoru II a nariadenia č. 44/2001, ako aj akejkoľvek jeho zmeny vyplýva najmä z posledného odôvodnenia Protokolu 2 o jednotnom výklade dohovoru a o Stálom výbore

(Ú. v. EÚ L 339, 2007, s. 27), ako aj z článku 1 tohto protokolu, podľa ktorých súdy, ktoré majú uplatňovať a vykladať tento dohovor, musia dbať na súhlasný výklad rovnocenných ustanovení týchto nástrojov.

48 Súdny dvor tiež poukázal na totožnosť predmetov úpravy a znení medzi nariadením č. 44/2001 a ustanoveniami Lugánskeho dohovoru II umožňujúcu zabezpečiť koherentnosť medzi dvoma právnymi systémami [pozri v tomto zmysle stanovisko 1/03 (nový Lugánsky dohovor) zo 7. februára 2006, EU:C:2006:81, body 152 a 153].

49 Vzhľadom na paralelnosť, ktorá existuje medzi mechanizmami na účely riešenia prípadov prekážky začatej veci zavedenými Lugánskym dohovorom II a nariadeniami č. 44/2001 a 1215/2012, a vzhľadom na cieľ jednotného výkladu, ako je uvedený v bode 47 tohto rozsudku, treba uviesť, že článok 27 Lugánskeho dohovoru II má objektívny a automatický charakter a je založený na chronologickom poradí, v ktorom boli na dotknutých súdoch začaté konania (pozri analogicky rozsudok zo 4. mája 2017, HanseYachts, C-29/16, EU:C:2017:343, bod 28 a citovanú judikatúru).

50 V tomto kontexte, ako uviedol aj generálny advokát v bode 41 svojich návrhov, článok 30 Lugánskeho dohovoru II definuje jednotne a autonómne dátum, kedy sa konanie na súde považuje za začaté na účely uplatnenia oddielu 9 hlavy II tohto dohovoru, osobitne jeho článku 27, s cieľom znížiť riziko, že v rôznych zmluvných štátoch budú prebiehať paralelné konania.

51 Pokiaľ ide nakoniec o podmienky stanovené v článku 27 ods. 1 Lugánskeho dohovoru II týkajúce sa totožnosti účastníkov konania a predmetu veci návrhov podaných na súdy rôznych štátov, treba uviesť, že z judikatúry Súdneho dvora týkajúcej sa výkladu článku 27 nariadenia č. 44/2001 použiteľného na výklad článku 27 Lugánskeho dohovoru II vyplýva, že žaloba o určenie, že žalovaný je zodpovedný za škodu, má rovnaký dôvod a rovnaký predmet ako skoršia negatívna určovacia žaloba tohto žalovaného, ktorou sa domáhal vydania rozhodnutia, že za uvedenú škodu nie je zodpovedný (pozri v tomto zmysle rozsudok z 19. decembra 2013, NIPPONKOA Insurance, C-452/12, EU:C:2013:858, bod 42 a citovanú judikatúru).

52 V predmetnej veci, ako konštatoval vnútroštátny súd, situácia prekážky začatej veci existuje vo veci prebiehajúcej pred ním a veci, o ktorej rozhoduje Kantonsgericht Schaffhausen (Kantonálny súd Schaffhausen) v rozsahu, v akom tieto dve veci majú svoj pôvod v otázke, či má pani Schlömpová vyživovaciu povinnosť na základe zákonnej subrogácie.

53 Z OSP vyplýva, že vo švajčiarskom práve sa konanie začína podaním návrhu na zmier, žaloby, návrhu alebo prípadne spoločného návrhu na rozvod. Zmierovacie konanie je stanovené zákonom, podlieha zásade kontradiktórnosti a je v zásade povinné. Jeho nedodržanie má za následok neprípustnosť prípadnej následnej žaloby na súde. Toto konanie môže viesť buď k vydaniu donucujúceho rozsudku pre spory, ktorých hodnota nepresahuje 2 000 CHF (približne 1 740 eur), alebo k návrhu rozsudku, ktorý môže nadobudnúť právnu silu rozhodnutej veci v prípade nenapadnutia rozhodnutia, pre spory, ktorých hodnota nepresahuje 5 000 CHF (približne 4 350 eur), alebo k schváleniu zmieru alebo vydaniu povolenia na podanie žaloby. V tomto poslednom uvedenom prípade môže žalobca podať žalobu na súde v lehote troch mesiacov od vydania povolenia na podanie žaloby. § 9 spolkového zákona o medzinárodnom práve súkromnom navyše stanovuje, že v prípade prekážky začatej veci na určenie, kedy sa začalo konanie vo Švajčiarsku, je rozhodujúci dátum prvého podania nevyhnutého na začatie konania a postačuje aj predvolanie na zmierovacie konanie.

54 Okrem toho, ako uviedla švajčiarska vláda vo svojich ústnych pripomienkach, zmierovacie orgány na jednej strane podliehajú zárukám stanoveným v OSP v oblasti vylúčenia zmierovacích sudcov, ktorí tvoria tieto orgány, a na druhej strane vykonávajú svoju funkciu úplne autonómne.

55 Z týchto ustanovení vyplýva, že pri výkone funkcií, ktoré im zveruje OSP, zmierovacie orgány možno považovať za „súd“ v zmysle článku 62 Lugánskeho dohovoru II.

56 Podľa znenia článku 62 Lugánskeho dohovoru II sa totiž výrazom „súd“ rozumejú všetky orgány, ktorým štát viazaný týmto dohovorom priznáva právomoc vo veciach, ktoré patria do pôsobnosti tohto dohovoru.

57 Ako sa zdôraznilo v dôvodovej správe k tomuto dohovoru, ktorú vypracoval profesor Fausto Pocar a ktorú schválila Rada (Ú. v. EÚ C 319, 2009, s. 1), formulácia článku 62 Lugánskeho dohovoru II zavádza účelový prístup, podľa ktorého je orgán považovaný za súd skôr na základe úloh, ktoré vykonáva, ako na základe formálnej klasifikácie vo vnútroštátnom právnom poriadku.

58 Vzhľadom na všetky vyššie uvedené skutočnosti treba na položenú otázku odpovedať tak, že články 27 a 30 Lugánskeho dohovoru II sa majú vykladať v tom zmysle, že v prípade prekážky začatej veci predstavuje dátum, ku ktorému bolo začaté povinné zmierovacie konanie pred zmierovacím orgánom podľa švajčiarskeho práva, dátum, ku ktorému sa konanie na „súde“ považuje za začaté.

O trovách

59 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (druhá komora) rozhodol takto:

Články 27 a 30 Dohovoru o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach, podpísaného 30. októbra 2007, ktorého uzavretie bolo schválené v mene Spoločenstva rozhodnutím Rady 2009/430/ES z 27. novembra 2008, sa majú vykladať v tom zmysle, že v prípade prekážky začatej veci predstavuje dátum, ku ktorému bolo začaté povinné zmierovacie konanie pred zmierovacím orgánom podľa švajčiarskeho práva, dátum, ku ktorému sa konanie na „súde“ považuje za začaté.

Podpisy